

Előfizetési díj

vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy óra helyben	1 „
vidékről egy hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.	

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott garmond sor 6 kr. áaa
Helyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagybbr
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt le
nyújt a kiad. hivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22). Haasen
stein et Vogler
Wien
Wallfischgasse nr. 10.

Nyitltéri csikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Belső-szénutca 16. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények czimzendők.

Az értékesb cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazd. napilap
1873 utolsó negyedére.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy óra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legczélserűbben pos-
tai utalvánnyal, kiadó Stein János könyv-
kereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tiszteltepéldánnyal szolgálunk.

A „KELET” kiadóhivatal

A nagyvárosok lakásszüksége.

I.

□ A lakáskérdés — a szó közönséges
értelmében — czélserű lakbelyiségek nyújtá-
sát tűzi ki feladatul azok számára, kik e te-
kintetben fölötté mostoha helyzettel sújtják.
E kérdés tulajdonképpen a munkásokat, s
gyakran azoknak is csak egy részét a gyári
vagy mezői munkásokat tartja szem előtt. Az
első esetben rendszerint a telek, az utóbbiban
az anyagi eszközök hiánya idézi elő a
baj. Nagyvárosokban a telekszerzés, vidé-
ken maga a házépítés okozza a főnehézsé-
get. Ily alakban a lakáskérdés részét képezi
az általános socialis kérdésnek s csak ezzel
kapcsolatosan számíthat megoldásra.

Az eddig alkalmazott rendszabályok egy-
szerű enyhítési kísérletek voltak, s a sokat

magasztalt építkezési társulatok is vajmi cse-
kely eredményt mutathatnak fel. A nagyváro-
sok építkezési módját laktanya rendszer-
nek nevezték el, s szembe állíták vele az an-
gol cottage-rendszert, mely utóbbi az épü-
let és lakás egységén alapszik. A család
utóbbi esetben elszigetelve önállóan lakik, s
külön ház fölött rendelkezik. A politikai ro-
manticus emlékeztetheti ugyan e rendszer a
„my house is my castle” angol közmondásra,
s a személyes szabadság garanciáira; de a
modern socialtudományok más körülmények-
re kell a főszűrt fektetni. Egy pilantás a nagy-
városok viszonyaira, meggyőzhet bennünket ar-
ról, hogy a jelenlegi lakásvizonyok uralkodó
jellegét még a legmerészebb reformok sem ve-
zethetnék vissza a külön lakházak állaspont-
jára.

Különösen az alsóbb néposztályokra né-
ve bátran állíthatni, hogy valódi haladást ké-
pez az ugynevezett laktanyarendszer. Az ily
épületekben való lakás kétségkívül számos
árvodalai nem magából az ártatlan rendszer-
ből, hanem kivételének módjából, sőt jobbára
egészen másnemű körülményekből ered. A va-
gyonosabb néposztályok tagjai egy oly nagyvá-
rosban is, minő p. Budapest, nem igen panas-
kodhatnak lakásaik minősége miatt. S ha te-
szik is ezt, bizonyára ritkán gondolnak arra,
hogy másokkal kell egy házban lakniok.

Egészen más alakja van a lakáskérdés-
nek a szegényebb sorsuak szemében. Nem tö-
rődve avval, ha vajon laktanyába jutnak-e vagy
nem, csak oda irányozzák figyelmüket, hogy
tisztességes bérért bár némileg is egész-
séges lakbelyiségekre tehessekn szert, s ez
valódi formája az általános lakáskérdésnek.
Két részt különböztethetünk meg e kérdésben.
Az illető lakáskészletnek gazdasági előfeltéte-
lei képezhetik a nehézség egyik alapját, míg
a másik az alsóbb néposztályok általános ke-
resetképesége s a lakberek közti nagy arány-
talanságban található fel. Az első irányban a
házépítés, lakások s bérletek versenykérdésé-
nek, speczialis alakulása forog szóban, s lehet-
ne oly általános rendszabályokat képzelni, me-
lyek a természetes relativ monopoliert é téren
mérsékelnék. A második tekintet vizsgálása
összeesik a társadalmi osztályviszonyokéval, s

ráutal azon tapasztalati tényre, hogy a nagy-
városok kétségkívül magasabb munkabére s
jobb keresetforrásainak egészen aránytalan ré-
szét a magas lakberek emésztik fel. E szem-
ponthból a kisebb lakbelyiségek tulcsigazott bé-
rét valódi adó fizetésnek tekinthetjük, mely
által a névleg magasabb bevételek és munka-
díjak bizonyos fokig illusoriussá tétetnek.

— A vallás- és közoktatási m. k. minister
a pesti kir. egyetemi orvostudományi tanártestület azon
javaslatát, hogy az eddigi különféle fokozatok meg-
szüntetése mellett, egy orvostudori fok és oklevél ál-
lítottassék ki, valamint hogy a szigorlatok lehetőleg
gyakorlatiak is legyenek s némelyek közülök már a
tanfolyam ideje alatt tartassanak meg, elvileg jóvá-
hagyta, s addig is, míg az új szigorlati rend szá-
bályszerűen megállapítottatik és közzétetnetik, an-
nak mielőbbi életbeléptetése, s az illetők tájékozása
végett kijelentette, hogy az már a f. 1873/4 ki tan-
évvel az orvosi pályára lépő hallgatókra nézve tel-
jesen érvényes leend.

Ennélfogva felhívta a pesti és kolozsvári kir.
egyetemek orvostanári testületeit, hogy erre a jelent-
kező hallgatókat figyelmeztessék s megfelelő uton
és módon nevezetesen azt tegyék közzé, hogy a f.
1873/4 ki tanévvel az orvosi pályára lépő növendé-
kek a tervezett orvosi szigorlatokhoz megkívántató
elővizsgálatokat az állattanból, ásványtanból és nö-
vénytanból az orvostudományi dekan és az illető tudomá-
nyok tanárai előtt már a második félév befejezése
után fogják tehetni, tartozván e végett kimutatni az
egyetemre felvételüknek alapjául szolgáló érettségi
bizonyítványt, vagy ha külsőszágiak, azon okmányt,
melynek alapján, mint rendes orvostanbhallgatók egye-
temre fölvetettek, továbbá, hogy valamely egyete-
men fennkelti minőségben már egy évet töltöttek.

— A hivatalos lapban a következőket ol-
vassuk:

A „Hon”-nak tegnapi esti lapjában a pénz-
ügyi helyzetről ez áll:

„A pénzügyi helyzethez a vidéki lapok igen
érdekes, de ép oly szomorú adatokat hoznak. E te-
kintetben, úgy látszik, kezdünk eljutni oda, a hol
a „netovább”-ot a kormányoknak nem pártok, de a
viszonyok magok parancsolják. A nélkül, hogy bő-

domásra fogom juttatni. Azon esetre ha még egyszer
próbára találnád tenni türelmemet s engem a bu-
kásuak tessel ki, Pellandernek a leghatározottabb
utasításai vannak. Tartsd magad azokhoz.

O. G.

(Folyt. köv.)

Páris a föld alatt.

(Vége.)

Mindig egy és ugyanazon kereskedő veszi meg
e cipőket. A czizma szárát bokától levágatja és az
Oise departemant-ban szállítja, hol a tőz- és-
mára dolgozzák fel. E száraz azonban még egy más-
titokteljesebb feldolgozás alá jutnak, melynek után a
legizlésebb, a legfinomabb és legszebb bőr jó létre
mit csak gondolni lehet. A francia hölgyvilágnak,
nem egy tagja a nélkül, hogy tudná, mint a legdi-
szesebb topánt viseli e szegény, mocskos iszaptisztí-
tó emberek otromba vízmentes czizmáját.

Lehetlen a párisi csatornákról szólnunk, hogy
ne emlitsük meg ama testes patkányokat, melyek
már annyit beszéltek magukról. E csatorna-lakó-
ak vadállatok a szó teljes értelmében; könnyen ki-
kelnek magával a macskával és megölik. Jelenleg
a párisi csatornákból általán kezdének a póczegerek
eltűnni; s csak a régi, természetből épített csator-
nában találhatni őket, hol maguknak lyukakat ás-
hatnak; s a sima cement elűzte őket, mert nem kap-
nak rejteket, hol lakhassanak. Különben e patkány-
faj Franciaországban, valamint egész Európában
meglehetősen ujoncz, csak a 15 század második fe-
lében vándorolt be. A híres orosz természetvizsgáló,
Pallas tudja határozottan az időt, midőn a tatár
patkány Európának esett; 1766 nyarán érkeztek Sa-
marába. Valószínűleg a szokatlan hőség volt oka e
beváándorlásnak s kirgizpusztákról, az ugynevezett
Kara-Kum vagy a fekete homokpusztáról. A nagy
csapatok átusztak a Volgán s dacára a nagy meny-
nyiségnek, mely így életét vesztesse, rövid időn el-

vebben commentálnók, szösz szerint adjuk a kolozsvári
ellenzéki lap következő értesülését:

„A pénzkrisis nem csak egyeseket, de a kor-
mányt is szorongatja, még pedig, úgy látszik, ed-
digelő soha nem tapasztalt mértékben. Az urbéri
s más papírok szelvényét a kolozsvári vámhivatal
képtelen kifizetni, s mint a „M. Polgár” írja, tíz
napról fogva a legnagyobb zavarban van. A csend-
őrség havi részletét (36,000 frt) nem kaphatta ki,
sőt a hivatalnokok egy része is várakozni kénytelen
fizetése után, — a mi persze némelykor Törökor-
szágban s nálunk szokott megtörténni.”

A kolozsvári vámhivatal soha sem volt urbé-
ri s más magyar állampapírok szelvényeinek,
vagy a csendőrség költségeinek kifizetésével megbiz-
va, és a tisztviselők közül is csak az ottani vámhí-
vatalnokok járandóságait fizeti ki. A nevezett vámhí-
vatal e szerint nem volt, nem is lehetett pénz-
zavarban.

Másrészt azonban igaz, hogy a kolozsvári pénz-
ügyigazgatóság az ottani adóhivatal részére septem-
ber hóban 100,000 frtnyi ellátmányt kért, a mi
egyelőre megtagadtatott. Megtagadtatott pedig azért
mert most az adófizetés legjobb időszakában, épen a
kevésbé sújtott Erdélyben, a pénzügyigazgatóságok-
tól jogosan lehet és kell követelni, hogy — ha már
a központba fölselegeket nem szállítanak — bevételi-
leikből legalább saját kiadásait fedezzék. Kétsze-
resen áll ez ott, hol a katonai szükségletek fedezé-
séről sem kell gondoskodni.

Ennélfogva utasított a kolozsvári pénzügy-
igazgatóság, hogy az ottani adóhivatal pénzsükség-
letét kerületének bevételeiből, az adók erőlyes be-
hajtása által iparkodjék fedezni, s ha ez nem sike-
rülne, azonnal távirati uton kérjen ellátmányt.

Ily távirati kérelem a pénzügyministeriumhoz
nem érkezett, valószínű tehát, hogy a kolozsvári
adóhivatal kiadásait saját bevételeiből képes volt
fedezni.

— A dunai vaskapu szabályozása ügyében
jelentik, hogy a romániai kormány beavatkozása a
kérdés elintézését nem késleltette. A törökormány,
elfogadván gr. Andrássy minden javaslatát, a terve-
zetek mielőbbi kidolgozása végett megtette a szük-
séges lépéseket, s a szakértő bizottsághoz Mongol
bey- és Ali Riza bey ezredet küldte Orsovára, hol
az osztrák-magyar külügyministeriumot Wasora épi-

lepték Európát, hol a meglevő házi póczegerekkel
sajátos dühvel harcoltak s lassanként teljesen kiir-
tották őket. Ez előbbi házi patkány sem volt ere-
detileg európai származásu s ugyancsak Azeiából szár-
mazik s azon hajókon hozták be, melyek a keresz-
teshadakat Palestinából hazaszállították. Az öreg Eu-
rópa csak az eget ismerte, a költő „ridiculus mus”-
át. Reméljük, hogy nem leszünk kitéve még egy
harmadik patkány betörésnek s nem áll elénk egy
napon a keletindiai patkány, ez óriási patkány, mely
egy láb hosszú, galambokat és tyukokat eszik s a
kutákkal harcrol. Szerencsére e dühös állat, vad
husáért nagyra becsültetik s a Ganges partjainak va-
dászok szorgalmasan üldözik.

A párisi csatornák hálózata egy hal gerinczé-
hez hasonlít: a hát gerinczet a gyűjtő képezi, az
egyes borkákat a különböző csatornák képezik. Utóbbi-
ak az utcák alatt haladnak, felveszik a mocskos
vizet s az elsőbe vezetik. A csatornák folyók, a gyűj-
tő maga azonban folyamár. Ily gyűjtő hálózatunkban
három van, melyek azon völgyekben fekszenek, me-
lyekbe Páris építve van s így a környező halmok
természetes esése folytán a lefolyó vizet felfogják.
Mint gondolható, ily csatorna-rendszer nem egy nap
fejlesztett be; de nem kevésbbé csodálatra méltó
ha azt halljuk, hogy építettésére annyilang kevés idő-
köz, tíz év elégséges volt. Ez óriási munka létei-
tője: Belgrand; ő volt nagy mestere a földalatti Pá-
risnak, melyhez hasonló a világon nincs több s mely
valószínűleg mintául fog szolgálni az új német birodalom
fővárosának most már végképpen elhatározott csator-
náztatásának. A párisi csatornarendszer, melynek ke-
resztülvittele 1857-ben kezdetet meg, világcsodának
mondható mint a legnagyobb szerű földmunka, mely
valaha megkísérlett, mert 850,000 meter utozára
2012 valóságos utca, 138 tér, 55 part, 167 boule-
vard. — Párisnak 772,846 meter csatornája van, me-
lyekből 150 ezer meter a magán lakházakra esik.
Ily tények és számokkal szemben a régi Róma nagy-
rabesült csatornarendszere teljesen háttérben marad.

„KELET” TÁRCZÁJA.

Két erkély-szobácska.

Regény, két kötetben.
Írta: Flygaré-Carlén Emilia.

Második kötet.

XXII.

(Folytatás.)

— Sajnálom ez elhatározásodat, mert ez eset-
ben gyanitom, hogy jó darab ideig utazásról szó
nem lesz.

— Ne kényszeríts átlépnem az önmérséklet
határát, melyet irányodban eddig mindig megtar-
tottam, kóre őt Mária Lujza, mindig növekedő fel-
indulással. Mert ma — mondhatom neked — nem ér-
zem magam hajlandónak, engedni.

— Valóban? Egészen bámulatba ejtesz!

— A megeshetik!

— Csak kár, hogy nem igen nagy örömmel te-
likilyenemű bámulatokban, azért kénytelennek érzem
magam félszólítani téged, légyoly szeretetre méltó s
térj vissza kötelességedhez.

— Nekem első kötelességem menhelyet ke-
resni fiam számára — vizonzz Mária Lujza —
keblére ölelve gyermekét. S ha el nem intézed még
ma ügyeidet, hogy holnap reggel utra készen le-
gyünk, úgy —

— Ugy?

— Ugy egyedül utazom — ez szilárd, vissza-
vonhatlan határozatom.

Wallden legelőbb is hangos kacajban tört ki;
de miután néhány percig közelről szemlélte, át lát-
szék érteni, hogy oly végletekre ment irányában,
hol a nő részéről, tréfáról többé szó nem lehet.
Pár lépést közeledik feléje s így szóla:

— Add ide az ékszeredet!

lézet tanácsos képviseli. A bizottság jelenleg már működik; nyolcz mérnök fog egy főmérnök vezetésével segítségre lenni a bizottságnak a szükséges helyszíni felvételeknél; segíti a bizottságot az osztrák dunagőzhajózási társaság is minden lehető módon, rendelkezésül adván nemcsak a szükséges bajokat és személyzetet, hanem azon tervrajzot is, melyet a társaság régebben saját költségén Mac Alpin amerikai mérnökkel készített.

Bukuresti szemle.

Az a tengeri kigyó, a mit itt „zsídókérdésnek” neveznek, ismét felütötte fejét a napi irodalomban. Kieffer alszászi franczia és egykor bukaresti tanár „Esquisse d'un voyage en Roumanie” közelebb megjelent munkáskája ütötte meg a nagy dobát. Idehaza Marsillac, az öök által már ismert franczia tanár, a zsidók polgárosítása mellett Cz és ár Boli á k a „Trompette” szerkesztője maga is zsidó eredetű, a zsidók ellen léptek a küzdelemokra. Kieffer ösmerteti a moldovai zsidók ék-telen nyomorát és elvetemültségét. Marsillac is elősméri ezt és épen azért azt ajánlja, hogy nem kell a nyomor és bűn festésénél megállapodni, hanem a Romániában született vagyonos zsidókat valahára polgári jogokkal felruházni. Cz és ár Boli á k erre keményen megtámadja Marsillacot, szemére veti, hogy a román pór nép helyett a vagabond zsidók védelmére használja fel jeles tehetségét. Sőt ennél tovább még beutazza Moldovát s főkere-si a Tatos völgyében és Jászvásáron a zsidók ál-tal lakott helyiségeket, leszáll a nyomor és bűnta-nyák fenekére s aztán leírja lapjában a látottakat. A ki valaha látta a moldovai orthodox zsidók nyo-morult hajlékait, az el kell hogy ösmérje, misze-rint Cz és ár Boli á k igazat irt, a valót irta le, úgy, a mint azt mindennap láthatni s a miről I. Károly fejedelem is tanúságot tehet. Szóval a nyo-mor, a bűnhiven festi, de nem keresi gyógyszerét hanem e helyett szokott fegyverét a rágalom és gya-nusítás fegyvereit forgatja ellenük. Cz és ár B. szerint a moldovai zsidókat a mi hazánkból üldöz-ték és üldözik ma is oda s így tehát mi vagyunk okai a moldovai román pór nép nyomorának, melyet a zsidó mindenéből kifoszt, kiszivattyuz, anyagilag és erkölcsileg tönkre tesz. Boli á k ur szerint a moldovai zsidók az oroszok és Ausztria — Cz. B. előtt nincs Magyarország — előcsapatai, kémei s több efféle. Tehát mi is okai vagyunk annak, hogy a román helyőrségek a zsidók elcsábítják s aztán Kai-róba Alexandriába eladják, pedig e baj közös ostroma a székely leányoknak is. Tudnunk kell, hogy Cz és ár Boli á k engesztelhetetlen ellensége a zsidóknak, ő nem alkuszik, de kiűzetni szeretné mind a 4 százezer zsidót Romániából. Marsillac most védelmükre kell s ujjában is az emancipációt és az oktatást ajánlja mind a zsidóknak, mind a románoknak. Nem egy ízben jeleztem önnek, hogy itt a zsidó emancipatio épen úgy mint a pórok felszaba-dítása 1864-ben szépszerével, a román nemzet által soha sem fog kimondatni. Ezt csak mint 1864-ben is valami államsinnyal lehetne végrehajtani, de erre I. Károly fejedelem nem vállalkozik. Én most is csak azért foglalkoztam ezzel az ügygyel, hogy láthassák önök, miszerint még a moldovai zsidókért is önököt okozták itt, azaz mindenből fegyvert kö-vácsolnak önök ellen a szűjas hazafiak. „Legyen a gazdag zsidó keresztény, t. i. öbítü keresztény s így eo ipso emancipálva lesz.” Ez itt a jelszó, ez itt a liberalismus s ilyen legények leszékztetik a magyar nemzetet. Áll tehát és még sokáig fog állani Mar-sillac ama felkiáltásának igazsága: „Celle question est de la plus hant gravite.” Bizzuk reájok s mi haladjunk tovább.

Kiket kísérhetnénk inkább méltó figyelemmel, mint a vörös atyafiak ellenünk folytatott szelmalom harczeit? A mi jó barátunk Rozetti Koszta a „Romanul” tulajdonos szerkesztője ismét önkény-tes számkivetésbe ment.

Nem sokáig folytatta ellenünk dühös harcát, de látva, hogy, mint ő maga ír, „nincs szervezett párt, nincs elv az ő táborában” itt hagyja ezt az országot, melyet már is eladtak az osztrák-magyaroknak s azok ma holnap úgy is elfog-lalják. Azonban a sensations politika így sem fogott. A Pressa olyan utilevéll irt neki, hogy azzal meg-se álljon az operenciáig. Hadd legyen belőle boly-gó zsidó, miután idehaza lejárt a szélsősködésével öm-magát, de mi ezért lapját tovább figyelemmel fogjuk kísérni s nem kevés élvét találunk benne, midőn a „Pressa” összevissza morzsolja ellenünk folytatott dühöngéseit. Mialatt Rozetti utra kél, mert Ro-mániába úgy is maholnap önök ülnek be, azalatt a „Romanul” ugyancsak mutogatja, hogy önök min-den órában koldusbotra jutnak, az egész mo-narchia csöddöt mond s több eféle. Még csak az van hátra, hogy Romániától kölcsönözzenek vagy kétszáz milliót: de hisz éppen azért akarják önök elfoglalni Romániát, hogy ennek dus forrásából ki-fizethessék adósságaikat és rehabilitálják magukat. Nem hinné az ember, ha nyomtatva nem látná ezt a sok sületlen vörös póffeszke-dést, melyért a Pressa szüntelen ostromozza is őket.

De legyen elég a magas politikából, mert bi-zony beleesdél az ember feje, ha ezt az Esopus

békája-féle politikát naponta végig kénytelen olvas-ni. E helyett ide írom Marsillacnak a székelyek-re tett közzelt megjegyzését, melyből látni fogják hogy bár mennyire is hallgassunk, a székely leányok mekkája ma is Bukurest. „Les szeklers sontune tri-bu de pur sang magyar. Vrais fils d'Atila, ils ont sa laideur typique que et sa sauvagerie, melée d'une poésie étrange. Une singulière fantaisie de la destinée les envoie en grand nombre a Boucarest, ou ils ser-vent en qualité de domestique.” A széke-lyek tiszta magyarvérű faj. Atila valódi fia, saját-ságos költészettel vegyült csunya és vad jelleggel. A végzet különös veszélye nagy számban küldik őket Bukurestbe, a hol, mint cselédek, szolgálnak.” A jó franczia tudhatná, hogy a kaputos emberek közt is sok itt a székely s hogy ezek kitűnő ipar-sok is, de ekkor persze nem írhatta volna, hogy sa laideur typique et sa sauvagerie. A mo-nitor öszintébb, ez kimondja, hogy azaz iszonyuan szétdarabolt hullá, melyet Putna mellett találtak, magyar volt. Vándoroljatok ki székely-atyáink en qualité de domestique mintha a hazában nem lehetnétek cselédek!...

A napokban tartá utolsó nyilvános ünnepé-lyét az itteni lövész-egylet, melyet leginkább az itt lakó idegenek u. m. németek és magyarok pártolnak és kevesen a nagyobb bajárok. A lövelde helyisége az Izvor városrészen, nagyon csinos. Kitűnő lövé-szek sem hiányoznak. A magyarok, fájdalom csak névleg magyarok közül Török Misi és Fialle Ká-roly lönek kitüntetve. Töröknek meg atyja Brassó-ból származott ide s mint férfinak szép birtkot szerzett. Mig szegény ember volt magyar volt szíve is, de a vagyon szaporodásával elvonult a magyar körből. Az itteni ref. magyar egyháznak még öyet-te azt a vasláját, mely a Czelder püspökségében olyan nagy szerepet játszott. Első neje Makrai Sálomé is magyar volt, de ettől elválván a nő ro-mánú lett s ő németnőt vett. Török Misi magyar tejet szoptat, de ma már ezt elfeledte testvéreivel együtt. És hány van ilyen elrománosodott magyar család itt, kiket örökre elveszítettünk!?

Ezért kövelet megböcsáthatatlan nemzet elleni bűnt Czelder, midőn a ref. egyházakat elakarta Er-délytől szakítani. Azonban a vihar elvonult és a ré-gi viszony ismét helyre fog állani, miután a pesti konvent véget vetett Czelder machinationnak.

„A mi a baloldalon történik”

(Folytatás.)

A baloldali kör amit egy év előtt elveivel meg-egyeztethetők még nem talált kimondhatónak, ki-mondta azt egy év után, midőn f. év jun. 18-iki értekezletében egy határozatot hozott, melyben ki-jelelt, hogy azon taktika, melyet a párt vezetők Ghy-czy és Tisza Kálmán követnek, a párt teljes helye-sését birja.

Ezen határozat által lett hűtlen az országgyűlési baloldali kör az országos baloldali párt elveivel.

Az országgyűlési baloldali kör teljes helyeslé-sel fogadja Ghyczy Kálmán taktikáját. Helyesi azt a taktikát, mely a baloldal pártállását károsnak tart-ja az ország ügyeire: helyesi azt a taktikát, mely a baloldal által követett álláspont elhagyását taná-csolja; helyesi azt a taktikát, mely tőlünk elvek feiadását kívánja; helyesi azt a taktikát, mely meg-tartatni kívánja a delegatiót és közös miniszte-riumot.

S mily óriási fogalomzavar. Mennyi követke-zetlenség. A párt ünnepélyesen kijelenti, hogy elveiből nem ad fel egy hajszálnyt sem, s ugyanakkor vezérévé teszi azt, a ki már feladta ez elvek nagy részét; a párt ünnepélyesen kijelenti, hogy megma-rad régi álláspontján, s ugyanakkor elfogadja azt a taktikát, mely ez álláspont tarthatatlanságát hirdeti; a párt ünnepélyesen kijelenti, hogy Magyarország teljes állami önállósága első és legfőbb törekvése, s ugyanakkor teljes helyeslést szavaz Ghyczy Kálmán-nak, ki a delegatiót és közös miniszteriumot fön-tartani kívánja.

De hát komédiát jöttünk ide játszani az or-szág legszentebb ügyeivel. Hát annyira gyávák vagy együgyűek vagyunk, hogy nem merjük vagy nem tudjuk megmondani magunk sem, hogy tulaj-denképen mit akarunk? Azt hirdetni a párt részé-ről, hogy nem adjuk fel a zászlót, s vezérnek kiál-tani ki azt, a ki állítja, hogy a zászló a haza rom-lására vezet, ez örltség s méltán megérdemeljük, ha indignatioval fordul el tőlünk a nemzet az elvek-kel való ily könnyelmű játék szemléletére.

Lehetetlen tovább e helyzetben megmaradnunk. Határozni kell, mit sugall lelkiismeretes meggyőző-dése minden képviselőnek; elfogadni politikai mű-ködése alapjául Ghyczy Kálmán új, lényegesen meg-változott programját, vagy szilárdan megmaradni továbbra is a baloldal eddig követett politikája mellett.

E kérdés elől nem lehet többé kitérni. És e kérdés határozott feleletet vár minden képviselőtől, kire a választók a haza szent ügyeinek becsületes és lelkiismeretes védelmét bízták.

Ezután az új baloldali óriás egykori principa-lisa, Csernatónynak ront:

Tavaly — úgy mond — szeptember 21-én mond-ta ki Csernatóny az „Ellenőr”-ben először azon néze-tét, mely azóta oly sok vitára adott és ad még ma is alkalmat s melynek következtében őt az eddigi értelembe vett baloldal hívei közé számítanunk merő lehetetlenség.

S e nézet az: hogy pártunk jelentse ki, mi-szerint kész kormányra lépni a jelenlegi alapon is, és pedig a nélkül, hogy fejedelmi előleges felhatal-mazást nyerne oly törvényjavaslatok előterjeszteté-sére, melyek által a közönségi törvényeket program-mukhoz képest módosítanunk lehetne.

Ez az, a mi felett Csernatóny körülbelül egy esz-tendőre erőlködik, hogy bebizonyítsa, miszerint fön-nebb idézett nézete által nem lett hűtlen eddigi el-veihez, és hogy megmutassa, miszerint az ország ér-dekében üdvös dolgot cselekszik, midőn nézete elfo-gadására hívja a baloldal híveit.

Lássuk, mennyire van Csernatónynak igaza. Pártunk programja két fő részből áll. Első ré-szét képezik azon — úgynevezett bihari — pontok, melyekről már szólottunk; másik része kijelöli az utat, melyet a pártnak követni kell akkor, ha több-ségre jut.

Mi a feladata a pártnak, ha többségre jut, erről hosszas és kimerítő viták folytak 1868-ban a delegatióra lépés folytán rövid időre kettő szakadt baloldal vezérférfiai között.

A „Hon”, mint Jókai és Csernatóny nézetei-nek organuma 1868. január 14-iki számában Tisza, Ghyczy és elvtársaikhoz azt a kérdést intézte:

„Valjon úgy fogják-e fel a helyzetet ők is, hogy az új közigy alapon meggyőződésük szerint a nemzet jövőjét biztosítólag üdvös eredménnyel kor-mányozni nem lehetvén, ezen az alapon az ellenzék, nevezékek azt bármilyen nomenclatioval, kormányt alkot-ni, kormányozni magát hivatva nem érezheti soha.”

Erre Tisza Kálmán a „Hon” jan. 21-ki szá-mában többi között a következőket válaszolá:

„Nem mondhatja el egy párt sem, hogy addig, míg a rossz törvény megváltoztatva nincs, a kormányt által nem veszi, de viszont egy — nem csupán ha-talom és hivatal után sovárgó — párt sem vállal-hatja el a kormányzást, míg biztosítva nincs az iránt, hogy első teendője a rossznak megváltoztatása, jobb helyzetnek, jobb alapnak létrehozása lehet. A politikai becsületeségből folyó nézet — mond to-vább Tisza — hogy sehol soha egy párt sem vál-lalhatja el a kormányt a nélkül, hogy biztosítva le-gyen a szerinte rossz alapnak megváltoztatása iránt.”

Tisza Kálmán válasza, mint mindenki láthat-ja, a „Hon” által feltett kérdésre világos és határo-zott volt. S én részemről határozottabb feleletet nem kívánék soha. De Tisza Kálmán újból nyilatkozott, még világosabban, még határozottabban a „Hon” január 26-iki számában, midőn a következőket mondá:

„Az ellenzék részére a kormányzást a jelen alapon lehetetlennek tartom s a magam részéről — ugymond — ezennel határozottan nyilvánítom, hogy azon ellenzék tagjai, kik a jelen közönségi alapot annyi elélyvel ostromolták, ezen az alapon kormányt alkotni, kormányozni magukat hivatva nem érezhe-tik soha.”

Ez volt Tisza Kálmán elve és politikai hitval-lása 1868-ban. És e hitvallás felett Csernatóny a „Hon” febr. 5-iki számában teljes örömet és meg-nyugvást fejezte ki:

„mert annak — ugymond Csernatóny — hogy valaha az ellenzék kormányt alakíthasson, első föl-tétell tekint, hogy biztos legyen az, hogy első tette magának az alapnak megváltoztatása le-hetud.”

Azt, hogy ez „absurdum”; — azt, hogy ő politikai hitvallásunk oly értelmezését, miszerint pártunk csak akkor léphet kormányra, ha biztosítva van, hogy a közönségi alap eltörlésére törvényjavas-latot terjeszthet az országgyűlés elé — képtel-ségné k tartja.

S ezek után mondja Csernatóny, hogy ő nem változtatta elveit; s ezek után bizonyítja Tisza Kálmán, hogy Csernatóny elhűsége minden kétségen fölül áll.

Azon kérdésre, hogy ha pártunk többségre jut s jogosulva lesz a kormányzásra fejedelmi megbízást nyerni, mi történik akkor, Csernatóny a Hon 1868. febr. 5-iki számában így felelt:

„Vagy az, hogy felhatalmaztatik a közönségi a'ap eltörlésére törvényjavaslatot terjeszteni az or-szággyűlés asztalára, vagy pedig az, hogy a minisz-terium alakításra teendő föltételei visszatartatnak a király által. Az első esetben létjoga a kormányon igazolva lévén első tette által, fog kormányozni. A második esetben marad továbbra is az ellenzék ál-láspontján, szemben a minoritás miniszteriumával, mely, hogy tarthat-e sok s miféle emberekből áll-hatna, azt találgatni idővesztegetés lenne.”

Csernatóny tehát pártunknak kormányra lép-hetését a jelenlegi alapon csak akkor tartotta meg-engedhetőnek, ha felhatalmaztatik a közönségi alap eltörlésére törvényjavaslatot előterjeszteni. És most? Most ezt „képtelen” politikának mondja, melyet ma-gától elutasít s mely csak a „vakors” szeszélyeitől várja az ország ügyének üdvét.”

„Legjobb politika a becsületes igazmondás.” Ezt vallotta eddig Csernatóny. De midőn most azt javasolja, hogy pártunk lépjen kormányra a közö-ügyi törvények eltörlésének előleges biztosítása nél-kül is és mégis azt erőlti, hogy elvei nem változ-tak semmit — akkor Csernatóny előtt nem a legjobb politika többé a „becsületes igazmondás.”

(Folyt. követ.)

Külföldi szemle.

Kolozsvár, oct. 10.

Francziaországól a köztársaság ki-látásaira nézve kedvező hírek érkeztek. Thiersnek levele a legüdvösebb hatást gyakorolta a különböző árnyalatú republikánusok soraiban. Maga Gambetta lapja is, a „Rep. Française” nagy örömmel fogadja az agg államférfiu buzdító szavait s elismeri hogy a mostani viszonyok között egyedül Thiers lehet az ösz-szes republikánusok vezére.

Azt hiszi általában, hogy Thiers érintett levele a baumei mairehez, még a fusionisták között is a köztársaságra nézve kedvező hatást és hangulatot idézett elő, a mennyiben sokan az ingadozók közül, kik válságok alkalmával egyik vagy másik oldalra szokták billenteni a mérleget, most már inkább kö-zelednek a köztársaság felé.

Nevetesen jelenség még e tekintetben Broglie herczegnek beszéde, melyet a napokban Neuville-le-Bonban, a vasut megnyitása alkalmával tartott Bro-glie hg. ki eddig a legnagyobb erélyvel támogatta a clerikális processiókat, a ki a kormány egész tekin-télyével takargatta az ultramontanok bandabandáit most már azt mondja, hogy „Francziaországban nem lghetséges többé papi uralom.” Broglie csak egy „erős és állandó kormányt akar, mely pártok fölött állva, mindenkit egyaránt oltalmaz, s tiltakozik az ellen, mintha a középkori papi uralom után töreked-nék. E beszéd, tagadhatlan, nagy haladást képez a jó herczegnél, körül eddig mindig azt tartottuk, hogy egyik fő matadora a clericalis — monarchista — Chambordista coalitionak. Mostani beszéde szakítás a multtal és bucsulevél Chambordhoz — feltéve hogy a mit mondott, öszintén mondotta.

A nemzetgyűlés többsége csoportozatainak ve-zetői f. hó 4-én Párisban egy értekezletet tartottak, melyben 42-ten vettek részt. Az elnökséget Chan-garnier töltötte. Miut Párisból írják, az urak tel-jesen egyetértettek a czél, a királyság restauratiója iránt s egy végleges program, valamint a Frohs-dorfi remetével fentartandó érintkezés végett egy bi-zottságot választottak, melynek tagjai: Changarnier, Audiffret-Pasquier, Larcy, Combier és Daru gr.

Spanyolországban jelenleg a főérdeket az Es-tella körül özpontosított karlista és republicanus seregek kilátásba helyezett megmérkőzése képezi. A republikánus csoportokat most már a fegyelem és jó szellem lelkesíti s a már eddig is kivívott ered-mények után itélve — igen bízható, hogy az estellai, vagy e környéken valahol vivandó, az oddiginél na-gyobb mérvű csatában a köztársaságiak újabb babé-rokat fognak tűzni homlokaikra s lassankint meg-tisztítják a spanyol földet a rabló bandáktól.

Egy cartagenai távirat azt jelenti oct. 5-éről hogy e napon a felkelők már elhagyták a várost, a mit annál könnyebben tehetek, miután a tenger egészen szabadon állott előttük: a fegyenczek és ki-béklíthetelenek előtt. A város ugyanis csak a szá-razföld felőli részről van cerniözva. De, hogy mi-ért vonultak ki a városból a felkelők azt tudni nem lehet. Valószínű azonban, hogy a Gibráltárból ép akkor jövő két republikánus hajóval akartak a teu-geren összeütközni.

A karlista táborból ezeket távirják a „Standard”-nak e hó 1-éről: „Egy köztársasági tiszt és altiszt került a karlisták kezébe a tolosai ösze-ütközés alkalmával s azonnal Rosashoz, a karlista csapatfőnökhöz vitették, ki őket egy sziklaoromról a mélységbe taszítatva, megöleté.

Don Carlos törzskarával és három biscaya zászlóaljával Vergaraból Durangoba vonult. Don Juan, az atya visszatért Spanyolországba. Saballs megá-ltogatta Don Carlost s kijelenté neki, hogy pénzbeli segély nélkül nem számíthat többé arra, hogy ösz-szetartsa embereit. Neki 15,000 jól fegyelmezett, le-rék (!) katonája van, s e számot könnyen megke-tőztethetné, de erre fegyver és pénz szükséges. Sa-balls azóta Cetalonába tért vissza. Az arragoniaiak, cataloniaiak és valenciaiak külön hadtestekké van-nak alakítva s Estella közelében szerveztetnek, hogy így Cebalos karlista tábornok vezetésével egy ex-peditiót tegyenek Aragoniába oly czélból, hogy e tartományban egy felkelést idézzenek elő.”

Nyilvános köszönet.

Mts. de Gerardo Attila ur K.-Lónáról szíves-kedett a székely-kereszturi állami tanítóképzede gya-korló iskolájának felszerelésére huszonöt forintot, az intézeti könyvtár számára pedig édes anyja gr. Te-leki Emmának saját gyermekei oktatására irt köny-vei három első kötetét alulirt igazgatóságához bekül-deni. Fogadja a nemes adományozó ur két rendbeli

besszes ajándékát a nyilvánosság terén is az intézet bális köszönetét.

Sz.-Keresztúron, oct. 8-án 1873.

Gyertyánffy István,
a sz.-k keresztúri állami t. képezde
igazgatója.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, október 10. 1873.

— A színházban tegnap „Ernani”, jól ismert opera edatott. Csizmazerepet Gerecs vitte kevés sikerrel; hangja fojtott, ritmán tisztá s ily nagyobb szerepekre nem elegendő kitartó; alakja ugyan elég alkalmas volna, de játéka bizonyos merevséggel honol. Nem így azonban Gerecsné, kinek csöngő hangját s e hang művészi kezelését a közönség nem győzte eléggé tapsai. Tóthfalusi embere volt szerepének s bár hangja némileg fátályozott Marcellal osztozik a tegnapi előadás érdemében.

— Fogarasy Mihály erd. püspök e hó végén üli meg K.-Fehérvárt 50 éves papi jubileumát.

— A ma reggeli pesti vonat néhány órával megkésett; a késedelem oka, mint halljuk, abban rejlik, hogy a vorat Egeres táján a vágányból kizökkent; nagyobb szerencsétlenség azonban a késedelmén kívül nem történt.

— Jámor Pál, midőn a szabadkai képv. testület gymn. igazgatónak megválasztá, ezt a következő beszéddel köszönte meg: A mai nap rám nézve győzelem napja, mert győztem, hanem egy nagy, magas elv győzött. Engedjék azért t. képviselők! az elv nevében legforróbb leghálásabb köszönetemet. (Éljen!) Életem olyan, mint hullám, föl és levisz, emel és lejt, de valahányszor lejtett, mindig ott volt Szabadka város közönségének lelkes keze, mely felemelt, itt volt az ma is, midőn régi igazgatószékemet visszaadtam. Fogadják érte Szabadka közönsége újra köszönetemet! Ez ünnepélyes perczben igérem, soha vallás ellen nem izgatok, (Éljen) soha politikát az iskolába nem viszek, (Éljen) hanem igenis a hon szerelmét, a hazaszent nevet, melynek védelme alatt minden zászlók egyesülnek. Célom jó embert, jó polgárt, különösen mivel embereket nevelni az államnak. Az állam ereje az iskolában fekszik. A város ereje a jövő nemzedékben van. Igérem tehát, hogy jó polgárokat nevelék e városnak, melynek szüksége van támaszra, jó polgárokat a hazának, melynek jó hazafiakra van szüksége. Éljen a tek. képv. testület! (Éljenzés.)

— Deák Ferencz, ki az egész nyarat Rátóton töltte Széll Kálmánál s a legjobb egészségnak örvend az országgyűlés megnyitása előtt két héttel, tehát körülbelül már okt. hó 25-én Pestre érkezik.

— Magas vendégek Lipót bajor herceg és Gizella főhercegné az ősz nagyobb részét Gödöllőn fogják tölteni. A főhercegné asszony igen nagy előszeretettel viseltetik Gödöllő iránt: miután azonban a helyiségek igen szűkek, a gödöllői kastélyban, jövő évre a parkban nyárilak fog számára építtetni, hogy alkalom nyujtassék a főhercegné asszonynak a kir. udvarral együtt Gödöllőn időzhetni.

— Egy szabadsághős emléke. N.-Váradon emlékekkel jelölték meg a házat, melyben Nagy Sándor volt honvéd-tábornok ifjúsága egy részét töltötte. Az emlék ünnepélyes leleplezése e hó 11-én délután lesz, s az alkalmi beszédet, Stark Antal városi főjegyző fogja mondani.

— Az eddigi csapások mellett Temes és Torontál megyéket újabb érte: a vándor-egerek pusztítása. Roppant tömegekben lepik el ezek a mezőt, s különösen a kukoriczában „pusztítanak”. Hordó nagyságú halmokat turnak, s tele hordják életneműekkel. Hosszas eső véget tudna vetni e pusztításnak, de az emberi fáradozás ezelőlük.

— Kibédi Biasini Domokos ur ismert vendéglátó salonnai tegnap a demokratia ünnepét ülték. A máskor előkelő vendégekkel tömött terem most a városi választó polgárságnak válogatás nélkül nyitlak meg s külvárosi polgártársaink is részesültek a vendégzeretet ajándokaiban. Csak meg van a választásoknak is jó oldaluk.

— Az ál-Wessellényl bűnperének tárgyalását a n.-várad kir. törvényszék november 13-án kezdi meg.

— Lóverseny. A debreczeni lóverseny második napja október 7-én volt. Az első díj volt Debreczen város 199 aranyos díja, a melyet Wessellényi B. br. „Prince-Paris”-a nyerte; Gr. Szapáry Iván „Verbéná”-ja másodiknak érkezett a célhoz. — A kis handicap 400 frtos egyleti díjért öt ló versenyzett és Festetics Pál gróf „Woodwof”-ja győzött. Az ostordíjra nem volt pályázó. A 200 forintos állam díjnal nyertes lett gr. Szapáry Iván „The Jew”-ja a Festetics Pál „Andorká”-ja ellen. — A vigaszverseny-handicapra futott öt ló. Elsőnek érkezett be gr. Forgách László „Vivacity”-ja, másodiknak gr. Sztáray János „Rubicon”-ja, harmadiknak Forgách László gróf „Franc Magon”-ja. — Ifj. Károlyi István „Camors”-a és Baltazzi „Contremin”-je utolsóknak maradtak. Közönség nem nagy számmal jelent meg a lóversenyre.

— Szabó Imre szombathelyi püspököt, mint Szombathelyről jelentik, szélhűdés érte, állapota aggodalmat kelt.

— A berlini udvartól a nevezetes halottak temetésére rendszeren egy kocsit szoktak küldeni, ez azonban Mühlbach Lujza temetésén elmaradt, mivel az udvar rossz néven vette, hogy az ő utolsó művében „Protestans jézuitákban” IV. Frigyes Vilmos kormányzása nem valami kedvező színben feltűntette.

— A „Kolosvári kör” negyven fagnak irásban beadott folyamodványára e hó 19-én rendkívüli közgyűlést tart.

— A bécsi kiállítás műcsarnokában, a magyar testmények közt pár nap óta gr. Andrássy Gyula életnagyságu arcképe is látható honvédezedesi egyenruhában. A képet Horovitz A. festette, kitől több sikerült arckép is van kiállítva.

— A bécsi ballon captif-en, mely nem akar rendbe jönni, végre megkötözték Wells Bécsben időző amerikai légbajós, és e tárgyban már értekezett is a kiállítás igazgatóval. Az amerikaiak nem volna kisebb terve, mint a ballonon személyesen hazá Amerikába utazni, még pedig — Chinán át. Több Bécsben időző amerikai, köztük egy hírlapszerkesztő, készen nyilatkozott volna, Wells urat elkiésoi.

— Vig fegyenczek. Szabó Miklós István, Szigeti Simon és Kajári Imre a szegszárdi börtönben ülő fegyenczek, mivel egy ideig jól viselték magukat a megyei könyvnyomdában mint munkások alkalmaztattak. Tavaly Szilveszter napja délutánján Szabó társait azon nyilatkozattal lepte meg, — hogy ő a főispén lakásából három palack champagnei és 29 palack szegszárdi bort lopott el, hogy az év utolsó estéjét vigan tölthessék. Öt óra után visszamentek börtönükbe, s ott dohányzás és borozás között oly hangosan mulattak, hogy a társalgás végre kihallatszott az udvarba. Az őtök erre a börtönbe siettek, és a vigadó rabokat a sietett mulatságon érték. A tettesek a lopásért 6, illetőleg 4 havi börtönrre ítéltettek.

— A „Newyork Times” egy verseny uszáról emlékezik meg, mely a múlt hóban a Harlem-vízen tíz fiatal hölgy közt ment véghez. A jutalom díj 150 dollár értékű selyem ruha, a távolság pedig egy mértföld volt. Miss Gobors, kiaz utat 40 percz alatt tette meg, nyerte el a díjt s Miss Colton ért másodiknak a célhoz. Miss Denan szintén a győzelmes versenyzők közt volt, de lemondott a díjról, miután egy fiatal ember a vízbe esett, azt kellett kiszabadítani. A nézőket annyira meglepte az áldozat készsége miszerint elhatározta, hogy a fiatal hölgyet e tettének emlékéül értékes arany órával fogják meglepni.

— Dr. Apáthi váltótörvény tervezete, melynek készítésével az igazságügy miniszter által bízott meg, a „M. Politika” értesülése szerint már annyira előrehaladt, hogy a munka első része már sajtó alá került, és így legközelebb nyilvános bírálat tárgya lehet.

— Az aradi vértanúk kivégeztetésének évfordulója kegyeletesen ünnepeltetett meg Arad város lakossága által. A katolikus egyház, melyben a gyászisteni tisztelet tartatott, zsefolásig megtelt közönséggel. Jelen voltak a városi és megyei hatóságok, a királyi törvényszék tagjai, a 48-ki honvédegylet összes tagjai, és a honvédtisztikarból is többen, és mások. Istentisztelet után a menet roppant közönség kíséretében kivonult a kivégeztetési helyre, hol Dániel Béla honvédegyleti elnök beszéde után Kölcsey himnusza énekeltetett el, mire a menet a legszebb rendben visszavonult a városba. A koszoruk, melyek a kivégeztetés helyét jelölő egyszerű követ díszíték, az ünnepély után kivetettek a temetőben nyugvó honvédek sírjára.

— Botrány a gyóntatószékben. K. K. alambivatnalk a Terézvárosban egy katolikus hölgygel volt egybekelendő e hó 7-én. E nap reggel, katolikus szokás szerint, a menyasszony elment illeto lelkészéhez a templomba, hogy meggyónjon és megáldozzon, a gyóntató székben azonban a lelkiatyá várt felfoldozása helyett, — mint a „Ref.”-ot értesítik — oly illelen, megtámadó beszéddel fogadtattott, mely a vallási türelmetlenségnek ismét egy világos bizonyítéka. A lelkész szemére hányt a hölgynek, hogy katolikus létére eretnekhez megy férjhez és nem a legajánlatosabb szavakkal beszélt a protestánsokról. Végül felszólította a menyasszonyt, hogy d. u. 4 órakor végbemenendő esküvőjeig jól meggondolja a dolgot s térjen vissza a károkozatos lépéstől.

— „Szegény legények” mint ur rablók. Budán múlt vasárnap este három finom öltözékű ari ember ment széken s egy gyanus ház előtt megállottak. A házi tulajdonosné nem akarván őket beeresztetni, az „urak” revolvert szegtek mellének, mire a házbellek zajt ütve rendőrt kiállítottak. Ez alatt egyik társuk, ki künn a széken maradt, megérezvén a bajt csakhamar megillant, míg a két társ az odaérkezett drabont őrárat által elfogatott s a városházára kísértetett. A gyanus uri egyének, kik Buda-Órsról érkeztek, több rendbeli gyilkoló eszközt, ugymint revolvert, pisztolyt, késeket rejtgettek maguknál. Vallatás után pedig kitűnt, hogy az illetők fővárosi „szegény legények”, kik fegyverrel rabló módra szerzik kenyerüket. Ugylátszik a garázdálkodóknak Pest területén egész bandájuk van.

— A német pomológusok congressusa, mely összekötöttetésben a bécsi közkiállítás Bácsban tartatott meg, dr. Lukas Ede elnöke alatt nyílt meg. A congressus azon főkérdéssel foglalkozott, 1. Mily új módszerek hozattak be legújabbban a gyümölcskert kezelésben jó sikerrel, még pedig 1. a fák nemesítésére, 2. a fiatal csemeték növesztésére, és 3. a fák ápolására nézve? Hosszabb vita s hozzászólás után a congressus tíz előadót választott, kik a kérdés második részéről fognak jelentést tenni.

— Puskin sírja. A nagy orosz költő, Sergejevits Puskin Sándor sírja egészen elhagyatott a soiatagoric-i klastrom közelében. A költő egykor büszkén énekelte, hogy oly emléket állított magának, mely nem került ki emberkézből és hogy fű soha sem fogja benőni az utat, mely ez emlékhöz vezet. Igaz, az emléket, melyet művei képeznek, ma is gyönyörrel élvezi az egész művelt világ, sírja azonban romban hever, míg Moszkvában sok ezernyi rubelen állítanak neki fényes emlékszóbot.

— Vigan hullámmzó nemzeti színű zászlók hirdetik Kolozsvár várossa képviselő testületének újra alakítását, mely egy szebb jövőndő hajnalát van hivatalva városunk egére deríteni A választás reggeli 8 órakor kezdődött meg, még pedig egyszerre négy helyen: u. m. a tanácsház tornavivoda és a lutheranus iskola épületeiben. A szavazási urna köré eleinte csak gyéren jelentkeztek a szavazó polgárok, a déli órák felé azonban élénkebb menetet vón a választási aktus; itt ott a kortekezős derültebb jelenetei sem hiányozván. A rend mindazal példás volt s Kolozsvár polgárai teljesen méltóknak mutatták magukat e szép önkormányzati joggyakorlatára. A szavazás csak ma este érvéget — s így a képviselőtestület megválasztott 53 tagjának névsorát csak lapunk holnapi számában közölhetjük.

— Helyreigazítás. Lapunk tegnapi számában a színi szemle második és harmadik s órában „francia darabok” helyett: „francia szabásu darabok” olvasandó.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Pesten október 10. 10 ó. — p. d. e.
Érkezett október 10. 11 ó. 5 p. d.

Tegnap tartatott Pest-Buda-Óbuda képviselőtestületnek utolsó közös közgyűlése. A szervezési munkálatok befejeztek.

A végvidéki erdőüzlet a vállalkozó consortium részéről, állítólag mert a kormány a szerződési pontokat nem teljesíté, felmondott.

A kölcsön ügyében tárgyalások folynak s remélhetőleg e hó végéig sikerrel befejeztetnek.

Bazaine pörében a vádlelvi felolvasása folytatattik, a tulajdonképeni tárgyalás csak hétfőn kezdődik meg.

Közönség köréből *)

Nyílt válasz

a „Kelet” idei 226. számában megjelent „Nyílt kérdés”-re.

Azon ügy, melyért interpellálom ur a nyilvánosság terére lépett, annyira kevésbé érdekli a nagy közönséget, hogy kérdésre eltekintve attól, hogy miután titkár nem voltam, s az egylet ügyeit eddig elő csak szivesséből veztettem, felelni nem is lennék kötelezve, egyszerű levél által is megadhatnám a feleletet: nehogy azonban a nyílt válasz kikerülésének gyanuja nyomja tudakozódó szívét, röviden válaszolok:

Hogy belügyminiszteri tanácsos Nagy Elek ur ő méltósága, mint az egylet pártfogója e minőségétől visszalépett volna, erről nincs tudomásom.

Kelemen Lajos ur eltávoztása után a titkári állás f. évi október 6-ig választás után nem volt betöltve, s helyébe a f. évi július 22-én 89 sz. a kibocsátott körlevél folytán beküldött szavazatoknál fogva, Pápay Lajos biztos ur visszalépése után, Gerey Lajos főbiztos lón megválasztva,

Köszegváry Gyula telekk. h. igazgató ur az elnökséggel megkínáltatott, de azt nem fogadta el, minél fogva az érintett körlevélben nem is lón proponálva.

Az egylet elnökvé alóírt választatott meg s folyó évi október 6-tól fogva ezen tisztét viseli is.

A mi a sorsjegyek vásárlása s másnemű körményeire vonatkozó kérdéseit illeti: a fennebbi érintett körlevélben — mely az egylet minden tagjával közölve volt már — megtalálhatja a feleletet.

A körlevélben az is volt érintve, hogy a részvény fizetéseiket beszüntetett tagok végkielégítése csak az egylet ügyeinek rendezése s a számadások befejezése után teljesíthető. Most már a zárszámadások munka alatt állanak, s az eredmény annak idejében az egylet minden tagjával közöltetni fog.

Kolozsvárt, 2873. október 7-én.

Módi Elek,
telekk. főfelügyelő,

E körüldött fessalálásoknak szánt rovat alatti kötele ményekert csupán a sajtó-hatóság irányában vállal felelősség a szerk.

KÖZGAZDASÁG

A kolozsvári piaci-árjegyzék okt. 9-én

(alsó ausztriai mérő középpár).

Tisztabúza 6 frt 62 kr. Elegybúza 5 frt 70 kr.
Rozs 4 frt. 42 kr. Árpa 2 frt 96 kr, Zab 1 frt. 40 k
Törökbuza 3 frt 04 kr. Pityóka 2 frt 32 kr. Marhabúza fontja 22 kr.

— A gyula-fehérvári piaci árai október 2 ausztr mérő Tisztabúza 5 frt 87 kr, elegybúza 4 frt 25 k. rozs 3 frt 70 kr. kukorica — ft — kr. zab 1 frt 75 kr. pityóka 1 frt 75 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy font disznósír 60 kr. egy kupa borsó 32 kr. lencse. 32 kr paszuly 12 kr Egy mázsa kenyér liszt — frt Egy font marhabúza 20, Egy mázsa széna — frt — kr. Egy öl tüzi fa keményt 9. frt—

— A nagyenyedi piaci árai szept. hó 24-ről 1873 alsó ausztr mérője. Tisztabúza 6 ft. 20 kr, Elegybúza 4 frt. 40 kr. Rozs 4 frt. 20 kr. Zab 1 frt 20 kr. Lencse — kr. Paszuly — kr. Burgonya 40 kr.

— m.-vásárhelyi piaci árai sept. 29-éről A ausztr. mérő Tisztabúza 5 frt 48 kr., elegybúza 4 frt 70 k. rozs 4 ft — kr. kukorica — ft — kr. Zab 1 frt 40 kr. pityóka 1 frt 25 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egyfont disznósír — kr Egy kupa borsó 18 kr., lencse, 16 kr. paszuly, 16 kr. Egy mázsa kenyérliszt 12 frt kr. font marhabúza 18. Egy mázsa széna 2 frt 40 Egy öl tüzi fa kemény 11.

— A décsi piaci árai október hó. 7-éről a. ausztr. mérő Tisztabúza 6 fr. 60 kr elegybúza 5 frt 60 krajczár, rozs 4 forint 20 krajczár zab 1 forint 30 kr pityóka 2 frt — kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy font disznósír 80 kr. Egy kup. borsó 10 kr. lencse. 10. kr. paszuly 8 kr. Egy mázsa kenyérliszt — frt Egy font marhabúza 15. Egy mázsa széna — kr. Egy öl tüzi fa kemény 8 frt.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Oct. 9-én 5 % Metalliques 69.— frt. 69.—.
Kamat — 5 % Nemzeti kölcsön 73.15 frt.
1860. Kölcsön 101.— Bankrészvény 958.— Hitelin-tézeti részvények 220.— London 11275 ft. st. 112.75.
Ezüst 107.50. Cs. kir. arany 5.43 Napoleondor 904

Urbéri kötvények: Magyarországi 75.— Te-mesi 73.25 Erdélyi 73.75 Horvátországi 75.—

Felelős szerkesztő: Szász Béla
Nyílttér. *)

Perl fogorvos

visszaérkezett Bécsből s lakik a főtéren a Ti-voliban. Idegenek egy óra alatt kapnak egy fogat, egész fogsort egy nap alatt. Fogfájást gyorsan és örökre gyógyít.

Minden betegnek erő és egészség

gyógyszer és költség nélkül:

Revalescière Du Barry.

Londonból. (30—208)

A mióta a pápa 8 szentsége a delicat Revalescière du Barry használatát által szerencsésen ismét felgyógyult s annak hatását sok orvos és kórház elismerte, senki sem fogja e besses gyógytáplálék erejét kétségbe vonni, s itt elősorol-juk azon bajokat, a melyeket gyógyszer és költség nélkü meggyógyít: gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyál-bárty-, lélegzet-, hűgyes- és vesebajok, tuberculose, aszkóri asthma, hurut, emésztés hiány, angulus, vérhas, álmatlanság, gyengeség, aranyér, vizkór, hidegláz, szédülés, vértolulás, fül-zugás, émelvény, bányás még terhesség alatt is, diabetes, busko-morság, soványág, csúsz, köszvény, sápkór. — Kivonat 75.009 bizonyítványból gyógyításokról, melyek minden gyógy-szerrel dacoltak.

7-877 sz. bizonyítvány.

Bécs, bécsi kaputeza 589. febr. 28-án, 1872.

Huszonh ap óta egyedül az istentől küldött Revaliss cérevel életem. Ez ismert szer kétségbeesett állapotomban a so-dát tett, s én nem vonakodom ezen gyógyászerrel a szedő ember nem második kinyilatkoztatásának nevezni. E be-cses Revalescière igen veszedelmes tüdő és gégehurutól, fejszélüléstől és mell szorulástól mentett meg, melyek évek óta minden gyógyszerrel dacoltak. A természet e csoda adománya tehát legbübb dicsőretet érdemel s a szenvedő emberiségnek legmelegebben ajánlható.

Köller Flórián,

Cs. kir. nyug. katonai kezelőtiszt.,

Táplálóból levén a husnál, a Revalescière étesekny és gyermekeknél 50-szer olcsóbb a gyógyszernél.

1/2 fontos bádagszelenczében 1 frt. 50 kr., 1 font 2 frt 50 kr., 2 font 4 frt. 50 kr., 5 font 10 frt. 12 font 20 frt. 24 font 36 frt. Revalescière kétszeresült szelenczében 2 frt 50 font 4 frt 50 kr. Revalescière csokoládé porban és táblákban 12 kr és 4 frt 50 kr. 24 csészére 2 frt 50 kr, 48 csészére 4 frt 50 kr. Porban 120 csészére 10 frt. 288 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt. Kapható Barry du Barry és társai által Bécsben, Wallfischgasse 8 sz. valamint minden városban jó gyógyszerésznél és fűszerárusoknál; a bécsi ház el is küld minden irányba postai utánvét vagy utalvány mellett.

Kolozsvárt: Binder Károlynál. Debreczenben: Mi-álovits István a „Rigyóhoz” címzett gyógyszerárban. Du-na-údvárt: Nadhera Pálnál. Brassóban: Fabick Ede é Jekeliusnál. Gyula-Fehérvárt: Mihelyes Zsigmond gyógy-szerésznél. Marosvásárhelyt: Fogarasy Demeternél. Pesten Török Józsefnél. Temesvárt: Quirinyi Alejos és a váro-gyászterárban.

*) E rovat alatti közleményekert csupán a sajtó-hatóság irányában vállal felelősséget. Szerk.

Hivatalos.

Sz. 1241. 1873.

(398)

(1—3)

Pályázati hirdetmény.

Nemes Kolozsmegye Tekei járásba keblezett Sz. Erked és Sz. Aknai körjegyzői állomás 400 forint évi fizetés, 50 frt. szállásbérrel üresedésbe jövőn, — ezen állomás betöltésére pályázat nyitattik, s a folyamodni kívánók felszerelt kérvényeiket jelen év **november 12-keig** alólirt szolgabírói hivatalhoz adják be, mivel az irt napon túl el nem fogadtatik, a választás napja 15. november Sz. Erked községében.

Tekei-járási szolgabírájától

Teke, 1873. október 7-kén.

S. GYULAI FERENCZ,
szolgabíró.

Sz. 1914. 1873.

(395)

(3—3)

Hirdetmény.

A marosújvári m. kir. sóbánya hivatal részére 1874. évre szükségelt termény és anyagok beszerzése tekintetéből, jelen év **október 20-dik napján délelőtti 11 órakor** fenn említett sóbánya hivatal helyiségében írásbeli árlejtés fog tartatni, következőkkel kellékekre:

3200 bécsi mérő elgyűző, mérőként 82 % súlylaj,

1800 „ „ tiszta, rostált ép és száraz kukuricza,

270 „ mázsza tiszta fagygyu-gyertya, fontonként összefűzve,

1600 „ 81 ág nélküli 4" vastagságú hasábkra fűrészelt száraz

búkk fa.

A kötlevel, vagy árlejtés pontjai a rendes hivatali órákban betekintheők.

Az árlejtéshez hozzá szólni kívánók kötelesek 50 kros bélyeggel ellátott ajánlataikhoz 5 % bántépénzt csatolni.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A marosújvári m. k. sóbánya hivatal. 1873 október 4-kén.

Sz. 2430. 1873.

(397)

(3—3)

Árverezési hirdetmény.

Felső-Fehérmegye képviselő bizottmányának folyó évi május 5-dik, s következő napjain tartott bizottsági ülésén 71 szám alatt hozott végzése folytán ezennel közhírré tétetik, miszerint Szász-Mártonfalva községében a megye tulajdonát képező 175 sz. telekjegyzőkönyvbe fölvegt praetoriális telek a rajta lévő gyár-ipari célokra használható épületekkel együtt **folyó évi október 30-kán** a helysinén nyilvános árverésen el fog adatni.

Az árverezési feltételek a kitűzött helyen és időben az árverést végző hatósági közegnél megtekinthetők.

Erzsébetváros, 1873. október 2-kán.

APÁTHY, alispán.

Nem hivatalos.

(399)

(1—3)

Hirdetés.

Bánffy-Hunyad mezőváros egész éven át folyó keresmaijoga, két szoba és egy kiűnő pinczéssel álló keresmaházal együtt, az 1874-dik év januárius 1-étől három egymástán következő évre hasznosbérbe adatik jelen év **november 5-dikén**, miről a kivenni szándékozók oly megjegyzéssel értesítenek, hogy az árverezési feltételek a városházánál bár mikor megtekinthetők.

B.-Hunyadon, október 9-kén, 1873.

FEKETE PÁL m. k., jegyző.

Legujabban megjelentek és
Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

Naptárak 1874-re.

AZ „ATHENAEUM“

(Ezelőtt Emich Gusztáv)

Nagy Képes Naptára

a 1874-dik évre.

Szerkeszti Sárkány János Ferencz. Teljes tisztí ezimattárral.

Tizenötödik évi folyam számos fametszvényvel.

Ára 1 forint.

Ez a legszebb, legteljesebb és aránylag legolcsóbb

napár.

Közhasznú

Erdélyi Képes Naptár

1874-dik közönséges évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására.

Tizenötödik évfolyam. Ára 26 kr.

Protestáns új képes Naptár 1874-dik évre.

Szerkesztette Dömötör János tanár. Új folyam. — II. év.

Ára 50 krajczár.

István Bácsi Naptára,

vagy is családok házigazdáknak és gazdasszonyoknak, népnevelőknek, helységi előjáróknak, iparosoknak és földmivelőknek való

Képes Kalendárium 1874. közönséges évre.

Alapítá Majer István. Szerkeszti Köhalmi K. József.

XIX-dik évi folyam. Ára 50 kr.

Honvéd Naptár.

(Együttal katonai Naptár.)

A magyarnép számára. Szerkeszti Áldor Imre 1874. Hetedik évfolyam.

Ára 60 kr.

Lidércz Naptár 1874-dik évre.

Rémtörténetek, kalandok, bűnesetek, lélekjelenések, tündérregék, csodás

tünemények stb. gyűjteménye.

Tizenharmadik évi folyam. Ára 60 kr.

A magyar nők Házi Naptára 1874.

Szerkeszti Beniczky Irma. Hatodik évi folyam. Ára 60 kr.

A „Nép Zászlója“ Naptára 1874.

A magyarnép számára. Szerkeszti Áldor Imre. Hatodik évfolyam.

Ára 40 kr.

Ne vessünk! új humoristikus

N a p t á r.

A magyarnép számára 1874. közévre. Ötödik évfolyam.

Ára 40 kr.

Falusi Gazda Naptára 1874. évre.

A földmivelés, kertipar és gazdaság évi Közlönye, földbirtokosok,

kertész-gazdák, lelkészek, iskolatanítók és gazdatiszteknek ajánlva:

Több szakértő közreműködésével. Szerkeszti dr. Farkas Mihály

földbirtokos. X-dik évfolyam. Ára 80 kr.

Kossuth Naptár 1874.

Szerkeszti Honfi Tihamér. Negyedik évfolyam. Ára 40 kr.

Balpárti Nép-Naptár.

Balpárti polgártársai számára szerkeszti Vasgyuró Tamás. 1874.

Negyedik évfolyam. Ára 50 kr.

Szerelmesek Naptára 1874.

Mulattató képes tartalommal. Szerkeszti Don Juan N. 8-r. Ára 80 kr.

Orvosi Zsebnaptár 1874. évre.

Ötödik évfolyam. Közép-Europa fűrdőhelyeinek térképével. Szerkeszti dr. Hochhalt Károly pesti gyakorló orvos. Ára 1 frt 20 kr.

Magyar kézmű-iparosok Képes naptára az 1874-dik évre.

Szerkeszti Csukási József. Első év folyam. Számos fametszvényvel.

Ára 50 kr.

Dr. Joh. Nep. Vogl's Volks-Kalender für das Jahr 1874.

Dreissigster Jahrgang. Preis 65 nkr.

Fromme's Oesterreichischer Medizinal-Kalender. Neunundzwanzigster

Jahrgang 1874. Herausgegeben von Dr. Josef Nader.

Preis 1 fl. 60 xr.

Irodai fali naptár 1874.

évre.

Rom. katolikus és protestáns, görög-orsz és izraelita naptárral, bélyegilleték táblákkal, s a királyhágón inneni rész törvényszékéi s járásbírói táblázatos kimutatásával.

Különös tekintettel hivatali használatra.

Ára 30 kr. Postán küldve 35 kr.

Ugyan csak

Stein János kereskedésében
kaphatók:

Egy kép a forradalomból.

Elbeszélés. Irta Bolgár Kálmán.
Ára 1 frt.

Huszonöt év után.

Tóth Kálmán válogatott költeményei. 2 kötet. Pompás díszkötésben.

Ára 3 frt 20 kr.

Az arany ember.

Regény 5 kötetben. Irta Jókai Mór.

Ára 5 frt.

ROBIN HOOD.

Irta James György, fordította

Petőfi Sándor.

Ára fűzve 1 frt 50 kr

Kötve 2 frt 20 kr.

A komédia elmélete.

A Kisfaludy-társaság által jutalmazott pályamunka.

Irta Névy László. Ára 1 frt.

Egy tör története.

Regény. Oettinger után fordította

Balázs Frigyes.

Ára 1 frt 20 kr.

BESZÉLYEK,

német, francia és angol eredeti után fordítottak többen. Ára 1 frt.

Magyar önügyvéd

vagyis elméleti és gyakorlati tanácsadó

és utmutató a polgári életben

leginkább előforduló jogügyletek elintézésére, továbbá az államfő, az államkormány, s a közigazgatási és bírói

hatóságoknál ügyvédi segély nélkül benyújtható mindenemű folyamodványok,

kérvények, panaszok, felebbezések, valamint a jogügyleteket tárgyzó magán-

okiratok és beadványok fogalmazására és szerkesztésére vonatkozólag több

százra menő magyar és német szövegű

íromány-példával ellátva. Minden osztálybeli honpolgárok használatára. Irta

TÓTH LAJOS köz- és váltóügyvéd,

Pestmegye volt tisztí főügyése.

Harmadik, egészen átdolgozott s

az időközben hatályba lépett újabb és

legújabb hazai törvények alapján ki-

egészített és jelentékenyen bővített

kiadás. Ára 2 frt 40 kr.

A törvényszéki orvostudomány gyakorlati kézikönyve,

különös tekintettel a legújabb

szabályrendeletekre,

orvosok, jogtudók és tanulók számára.

Irta dr. GROSZ LAJOS,

az országos közegészségi tanács rendes

tagja és jegyzője; m. k. államvasúti

igazgató főorvos; egyetemi m. tanár;

a budapesti kir. orvos-egylet, a m. k.

természettud. társulat, a bécsi cs. kir.

állat-növénytan, az alsórajnai természet-

orvostani, a német törvényszéki lélek-

tani tudományos egyletek tagja.

Ára 3 frt 60 kr.

Orvosi jelentés.

Gyógymódom szerint mint bécsi orvos 17 évi Praxis és Kelemen szerzett tapasztalásaim után győzködően és gyorsan gyógyított, ép úgy friss mint idült régi tilkos nemző ragályos betegségeket, constitutionális Syphilist és kétféle a vér és belservesek bántalmával, Syphilidet, vizelési, húgyvesztő-rúli bajokat, fehérfolyást, felfúgyengedést, fekélyeket, mindennemű bőrbetegségeket és daganatokat.

(2—2)

(393)

Díjazott levelekre rendelés és gyógyszer küldetik.

Rendel a „Nemzeti Szállodában“ délelőtti 10—12 óráig.

DOCTOR ELIAS.

BCU Cluj Napoca